

Motion till riksdagen

1987/88:Jo231

av Stina Gustavsson m. fl. (c)

om en utbildningskampanj i anslutning till
"Landsbygd 90"

En snabb och ofta påtvingad omflyttning av människor från landsbygden och småroter till större städer och storstäder har pågått länge. Möjligheterna att bibehålla en rimlig service för dem som bor kvar blir allt svårare och driver ytterligare på utflyttningen.

Utvecklingen på jordbrukets område med överproduktion och nedläggning av jordbruksmark hotar såväl jobben som det svenska kulturlandskapet. I den landsbygdkampanj som nu pågår har staten ett stort ansvar att sprida kunskap om landsbygden och dess möjligheter nu och i framtiden. Det gäller att utveckla landsbygden och ta till vara de många resurserna som finns inom jord, skog, trädgård, fiske och dess binäringar.

Samtidigt som realinkomsterna steg relativt kraftigt i början av 1970-talet infördes livsmedelssubventioner som ytterligare stimulerade konsumtionen av livsmedel. Produktionen ökade för att tillgodose den stigande efterfrågan. Samhället medverkade på olika sätt för att öka investeringarna i jordbruket, vilket lade grunden för en ökad produktionskapacitet. 1977 års jordbrukspolitiska beslut tog sikte på att produktionsresurserna i jordbruket skulle utnyttjas för livsmedelsproduktion.

Minskade realinkomster och samtidigt en nedtrappning av livsmedelssubventionerna ledde till en konsumtionsminskning i början av 1980-talet. Den resursuppbyggnad som skedde i jordbruket under 1970-talet och den fortsatta produktivitetssökningen ledde till en viss fortsatt produktionsökning. Sammantaget medförde detta överskott på animalieprodukter.

Riksdagens beslut om livsmedelspolitiken 1985 tog bl. a. sikte på att animalieproduktionen borde anpassas till det inhemska avsättningsutrymmet. Det konstaterades att åkerarealen var ca 300 000 ha större än vad som fordras för vår egen försörjning av livsmedel. En rad åtgärder har vidtagits, och på animaliesidan råder i dag balans mellan produktion och konsumtion. Svårigheterna ligger i stället på att finna lönsamma alternativ till spannmålsproduktionen.

Ett intensivt arbete pågår nu för att finna alternativ. I september 1987 kom jordbruket och regeringen överens om ett flerårigt omställningsprogram. Från jordbrukets sida har man dessutom utarbetat ett åtgärdsprogram som fram till sekelskiftet kan ta i anspråk hela överskottsarealen för alternativ produktion. Genomförandet fordrar dock samhällets medverkan i vissa avseenden och klarläggande av förutsättningarna för vissa verksamheter.

Jordbrukets anpassning av sin traditionella produktion till marknadsutrymmet leder till en betydande sysselsättningsminskning. Jordbruket ut-

gör en betydande del av landsbygdens försörjningsunderlag. Den oundvikliga produktionsanpassningen tillför därför ytterligare ett hot mot ett av flera andra skäl sviktande näringsliv på landsbygden. Den breda uppslutningen kring landsbygdkampanjen "Landsbygd 90" är en mobilisering för att motverka en fortsatt utarmning. En viktig handlingslinje därvidlag är att tillvarata alla resurser som redan finns. De människor och materiella resurser som finns på landsbygden har mycket goda möjligheter att verka inom ett bredare fält av landsbygdsnäringar. I den kritiska omställningsfas som vi är inne i bör samhället ge kraftfull stimulans till utveckling och omställning.

Allvaret i hoten och mångfalden av möjligheter motiverar en i tiden koncentrerad utbildningskampanj med betydande resurser för att främja förnyelse och utveckling inom lantbruk och landsbygdsnäringar.

Mål för utbildningskampanjen

Kampanjens mål är att genom en koncentrerad utbildningsinsats främja landsbygdens och lantbrukets utveckling och omställning på ett sätt som främjar hela landsbygdens näringsliv.

Målgrupp

Landsbygdsbefolkning såsom företagare, medhjälpare och anställda inom lantbruksföretag, fiskerinäring och trädgårdsföretag med flerårig yrkesverksamhet skall utgöra målgrupp. Särskilt angeläget är att utbildningen görs lätt tillgänglig och attraktiv för kvinnor.

Utbildningens syfte, uppläggning och innehåll

Utbildningen skall ge varje deltagare stimulans till och kunskaper för att konstruktivt genomföra en omställning och förnyelse för företag och berörda människor i enlighet med kampanjens mål.

De resurser som krävs för att genomföra utbildningen kan finnas på många håll. Lantbruksskolor, skogsbruksskolor och folkhögskolor har sannolikt de bästa förutsättningarna att ha det organisatoriska ansvaret och svara för huvuddelen av utbildningen. Betydelsefulla resurser finns givetvis också hos AMU-centra, lantbruksnämnder, utvecklingsfonder etc. Med hänsyn till betydelsen av kunskap om lantbrukets situation och närhet till deltagarna bör dock lantbruksskolorna ha en central roll i utbildningen. Det är önskvärt att makar, som båda är engagerade i ett företag, också gemensamt genomgår utbildningen. Utbildningen bör bedrivas på de villkor som gäller för arbetsmarknadsutbildning.

Organisation

För att bereda utbildningen bör en särskild projektgrupp tillsättas. I den bör ingå representanter från berörda departement, AMS samt LRF.

AMS samrådsgrupp för jordbruk och trädgård, där representanter för LRF, arbetsmarknadens parter, lantbruksstyrelsen och kvinnorna på landsbygden ingår, kan bistå med informationsmaterial m. m.

Mot. 1987/88
Jo231

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en omfattande utbildningskampanj för landsbygden.

Stockholm den 24 januari 1988

Stina Gustavsson (c)

Kerstin Göthberg (c)

Marianne Andersson (c)

Karl Boo (c)